

39.-

18.50

Bridgeruha

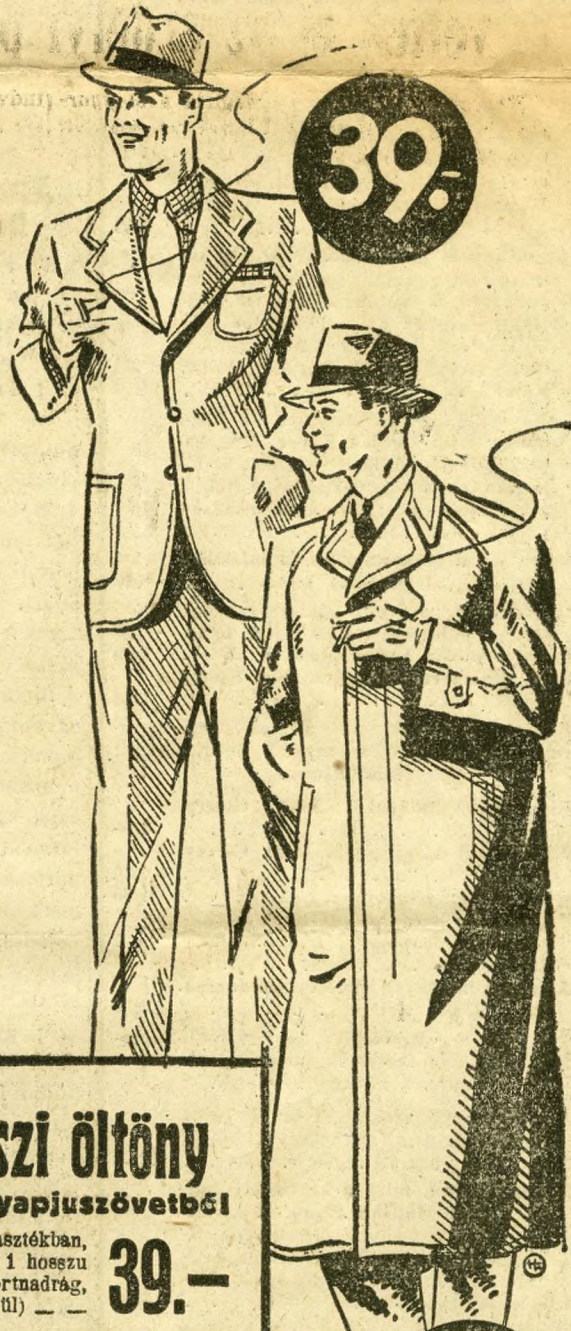
műselyemmarokénból színes hímzésdíszszel, tavaszi színekben — 18.50

Divatkabát

fiatalos modern fazonban, gondos kidolgozásban és kivitelben, végig műs. krepeésinbóléssel.

39.-

a II. emeleten

39.-

Tavaszi öltöny

gyapjuszövetből

nagyszínválasztékban, (1 kabát és 1 hosezu vagy 1 sportnadrág, mellény nélkül) — —

39.-

Raglán

selyemlényű gabardenből, zöld és drapp árnyalatokban — —

52.-

az I. emeleten

52.-

A TAVASZ NÉGY SLÁGERE
ÁRUHÁZUNK KÉT OSZTÁLYÁN

MAGYAR DIVATCSARNOK

RAKÓCZI-ÚT 72-74

mondják Magyarországon: amint ezt a kőbe vésett felirat tanúsítja.

A feliratos kő Fehéregyháza kápolnáján, amely Nagy Károly alapításáról regél, minden bizonnyal megvolt, mert szemtanu-kortársaknak Bonfini sem állíthatott volna valótlan. De Anonymus idejében még nem lehetett rajta, különben másként írta volna Fehéregyházáról szóló sorait. Biztosan következtethető ebből, hogy a feliratos kő időközben került reá, amikor az építész történelmének jobb megismerése során fölismerék, hogy az építmény még a magyarok megtérésénél is régebb korból származik. Valamelyik fehéregyházi plébános vagy óbudai prépost tétethette reá, aki Nagy Károly térítéséről Pannóniában már olvasott, de római kori keresztényekig felvinni az eredetét még nem mertte. Sok és nagy templomunk Szent István tiszteletére alapítottaként, Fehéregyházáról ezt nem találjuk feljegyezve a középkorban. Ez a hiány feljegyzésben és szóbeli hagyományban nem gátolta meg a valószínűleg építészeti okból kiindult magyarozgató kísérletet és ugyancsak arra mutat, hogy Fehéregyházát már készen itt találták őseink. Szent István bizonyára csak felszerelte és megszervezte. A két Itáliából származó szemtanu, a velencei Justinianus Franciscus és a sokfelé járt Bonfinius, akik római kori műemlékeket láttak és ismertek, helyezik jóval korábbra alapítását a magyarok megtérésénél és csak

ezét az egy építményét. Döntő szerep kellett, hogy jusson ehhez építészeti megfigyeléseiknek.

Ez a körülmény önönmagában nem lehetne döntőbizonyíték ahhoz, hogy ennek alapján azonosítsuk egymással a „cella trichora“ és Fehéregyháza építményét. Döntő bizonyítéknak csak a két építmény pontos helyének teljes megegyezése, összeesése tekintendő.

De annak a föltételnek teljesülése esetén, teljes értékben mint kiegészítő bizonyíték, maguknak a műtárgyaknak azonosságát is

igazolja. Azok az okok, amelyek ellenvélemények keltésére és alátámasztására látszólag alkalmasaknak, a legnagyobb bizonyítóerővel lépnek fel az igazolás mellett.

Mátyás király korában az 1483-ik évig a „cella trichora“ és Fehéregyháza azonossága mellett szól minden adat, egyetlenegy adatot sem találunk, amely ellene mondana s amely adatokat ellenérvekként sorakoztattak fel, azokban látjuk a legnagyobb igazoló bizonyítékokat.

(Folytatom.)

Gatier Ferenc.

Ki jogosult a Balaton partján halászni?

A Kuria döntése szerint a meder összes jogaival a parttulajdonosé

A vízjogi törvény kimondja, hogy a vízmeder a tó vagy a folyó középvonaláig a partbirtokos tulajdona, amivel természetesen együtt jár a halászati jog is. Ezzel a joggal a parttulajdonosok Magyarországon mindenkor háborítatlanul élhettek, feltéve, hogy eleget tettek a törvényes rendelkezéseknek, megváltották az állami halászdíjot és betartották a tilalmi időre szóló megszorításokat. A Balaton partvidékén azonban egészen más a helyzet. Azok, akik 1889. óta vásároltak parti telket maguknak — szinte értelmetlen módon — nem gyakorolhatják törvényesen biztosított jogaikat. A halászból teljesen ki vannak rekesztve, a sporthorgászatot pedig csak a régi, illetőleg volt tulajdonos engedélyével gyakorolhatják. Az ilyen fajta engedélynek természetesen borsos ára van.

Ez ellen a rendszer ellen az új tulajdonosok ismételt tiltakoztak, egyesek pedig egyenesen azt hangoztatták, hogy a régi, volt tulajdonosok tulajdonjogfenntartása mögött egy érdekszövetkezet húzódik meg. A tiltakozás azonban pusztába kiáltó szó maradt és nem vezetett semmiféle kézzelfogható eredményre. Mintegy másfél évvel ezelőtt a Kuria egyik elvi jelentőségű döntvénye teljesen új helyzetet teremtett és kaput nyitott az új tulajdonosok jogos kívánságai elé.

Amikor a kincstár mások helyett indít próbapert

Az események megvilágítása céljából előzetesen ismertetjük a balatoni partvidéknek halászati szempontból jelenleg is fennálló helyzetét. A balatoni partvidék tulajdonosai még 1889-ben érdekeik védelmére Balatoni Halászati Társulat néven szövetkezetet alakítottak s ez a társaság a „magyar tenger“ halászkincsének kiemelését és értékesítését, tehát a halászatot kizárólagos joggal bérbeadta a Balatoni Halászati Részvénytársaságnak. A bérleti szerződés 25 évre szól s mikor ez lejárt, huszonöt évre megújították, azonban azzal a kikötéssel, hogy a balatoni sporthorgászat jogát a társulat fenntartja magának. A társulatnak egyébként rendkívül érdekesek az alapszabályai. Az egyik pont például kimondja, hogy azok a parttulajdonosok, akiknek mederbirtoka a száz holdon alul marad, azok csak abban az esetben rendelkeznek a társulat közgyűlésén szavazati joggal, ha csoportokba tömörülnek és a csoportbirtokosok mederbirtoka együttvéve a száz holdat meghaladja, azonban akkor is csak egy szavazatot képviselnek. A társulat érdekeltségi kimutatásában szereplő halászati jogtulajdonosok mintegy ötvenen, kizárólagos birtokosai a parti sporthorgászatnak, ezt azonban külön-külön bérbe is adhatják. A bérösszeg általános szokás szerint havi husz pengő körül mozog. Így természetesen kettős jövedelmet biztosítottak a maguk számára, mert egyrészt részesülnek a Balatoni Halászati Részvénytársaság által fizetett bérösszegekből és természetbeni haljuttatásból, másrészt a sporthorgászat áruba bocsátásával is keresnek.

A kilencvenes évek közepe táján megkezdődtek a Balaton partján a telek (villa) partcellázások, a vonatkozó adás-vételi szerződésekben azonban a régi, illetőleg volt tulajdonosok, akik a társulat érdekeltségi kimutatásában szerepelnek, a halászati jogot fenntartották maguknak. Sokan az eladók közül úgy vélték hatályosabban biztosítani ezt a jogukat, hogy az eladott partmenti parcella

és a Balaton vize között keskeny, egy-két méternyi sávot hasítottak ki maguknak. Balatonboglár és Szigliget községek és a mintegy ötezer telekvásárló közül számosan sérelmezték a jelen állapotot, azonban — mint azt már előbb jeleztük — minden eredmény nélkül. Az új tulajdonosok között szetepel fonnyodó partbirtokosok a magyar kincstár is, amely 1905-ben több parti telket sajátított ki Fonyódon mólóépítés céljaira. A kisajátítás után a volt tulajdonosok ragaszkodtak a halászati jog gyakorlásához. A kincstár 1930-ban a halászati jog részére való elismerése iránt pört indított a volt tulajdonosok ellen s ebben a pörben harmadfokon a Kuria elvi jelentőségű döntvényében kimondta, hogy az 1885-iki vízjogi törvény és az 1888. évi halászati törvény tételes rendelkezései értelmében a meder és a halászati jog tulajdona a kincstáré, mert a már említett vízjogi törvény értelmében a meder azé, akié a part. A P. V. 6088/1934. 19. számú kuriai ítélet egyúttal utasította a kaposvári törvényszéket, hogy a volt tulajdonosok részére a halászati jogért és mederért kártérítést állapítson meg.

A kaposvári törvényszék a múlt év november 10-én hirdetett ítéletében kötelezte a kincstárt, hogy az alpereseknek néhány ezer pengő kártérítést fizessen meg. A törvényszék ítéletét március 9-én hirdetett ítéletében a pécsi ítélőtábla lényegtelen változtatással helybenhagyta s egyúttal úgy intézkedett, hogy az ítélet a felülvizsgálati kérelemre való tekintet nélkül előzetesen végrehajtható. Mivel az ítélet megfellebbezték, az ügy harmadfokon ismét a Kuria elé kerül.

Hasonló vízjogi kérdések általában gyakran foglalkoztatják a bíróságokat. Nemrég egy volt tiszparti birtokos birtokbábelhelyezési kérelemmel fordult a bírósághoz s ebben kérte, hogy az új parttulajdonost tiltásuk el a halászból, mert azt a jogot szerződésileg magának tartotta fenn. Végső fokon a Kuria elutasította a kérést azzal az indokolással, hogy a vízjogi törvény értelmében a meder tulajdona a part birtokosát illeti meg, a kettő elválaszthatatlan egymástól s a meder birtokával a halászati jog is együtt jár. Ebben az esetben a Kuria semmiféle kártérítést nem állapított meg az előző tulajdonosnak, mert a birtokával az azzal járó jogokat is eladta.

A jogigénylési perek tömege várható

Egyes jogászok véleménye szerint a kincstár által indított pörben természetes volt a kártérítés megítélése, mert hiszen ott kisajátításról és nem egyszerű adás-vételi ügyről volt szó. Ami azonban a Balatonparti telek (parcella) vásárlásokat illeti, a vevők a telekrésszel együtt a jogokat is megvásárolták s a szerződésekben annak a kikötése, hogy a régi tulajdonos a halászati jogot fenntartja magának, nem bír törvényes alappal. A balatoni új parcellatulajdonosok, akiknek a száma mintegy ötezerre tehető, élénk érdeklődéssel figyelik a Balaton körül zajló eseményeket s valószínű, hogy a kincstár sikeres próbapert után szintén fel fognak lépni a halászatért való jogigénylésükkel. Az ítélet, illetve ítéletek a már ismertetett kuriai döntvény alapján nem kétségesek. Amennyiben azonban a bíróságok az új parcellatulajdonosokat is köteleznék kártérítésre, a kártérítés semmi esetre se tenne ki akkora összeget, amelynek kifizetése nem érné meg

az új tulajdonosoknak a halászati jog biztosítását.

A Balatoni Halászati Társulat — mint már említettük — egy megújítással összesen ötven évre adta bérbe a Balaton halászati jogát s ebből még tizenkét év mindig hátra van. Tehát 1949-ig a balatoni parcellatulajdonosok, mivel szerzett jogokat megszüntetni nem lehet, hálával nem halászhatnak a Balatonon, de a sporthorgászatot sem üzhetik a társulat „engedélye“ nélkül. Annak, hogy a parcellatulajdonosok a horgászatot eddig nem üzték, egyik oka az, hogy a társulat kiadott tájékoztatójában hangsúlyozza, hogy akit külön engedélyük nélkül horgászatot tetten érnek, azt az új halászati törvény hallopási szakasza alapján a büntetőbíróságok elé állítják. Ennek következtében az új tulajdonosok kényszerülnek pör útján érvényesíteni törvényes jogaikat.

Királyi Pál

Földcsuszamlás egy zalai faluban

Zalaegerszegről jelentik: Bóde község határának délkeleti részén egy katasztrális holdnyi területen a hegycsúcsok és a sok esőzés miatt földcsuszamlás történt. Hat-hét méter vastag földréteg mozdult el helyéből és négy lakóházat összeomlásra fenyeget. A házakat kiürítették. Zalaegerszegről szakértők mentek ki a földcsuszamlás körülményeinek megállapítására és a sürgős intézkedések elvégzésére.

Elfogták az aszódi rablógyilkost

Borzalmas rablógyilkosság történt Aszódon a Templom-utca 1. számú házban. Ágyában holtan találták özv. Tóth Andrásné, akit a gyilkos valami tompa tárggyal ütött agyon. A csendőrség gyanúja Masznyik Jánosra terelődött, aki Tóth Andrásné kötélverőüzemében dolgozott. A csendőrség rádiogrammban közölte az ország összes hatóságával Masznyik János 22 éves kötélverő személyleírását.

Pénteken a késő éjszakai órákban Radó Lajos a Móri-borász tulajdonosa, akinek a Thököly-ut 3. számú házban van üzlete, közölte a főkapitánysággal, egy fiatalember mulat a vendéglőjében, akiről azt hiszi, hogy ő az aszódi gyilkosság gyanúsítottja. Nyomban detektívek robtoktak ki a megjelölt helyre s itt elmondták, hogy egy szőke zömök férfi egy Fülöp Ilona nevű nő társaságában távozott a vendéglőből s a nő lakása a Jobbágy-utca 12. számú házban van.

Néhány perc múlva a detektívek már Fülöp Ilona lakásán voltak:

— Masznyik Jánost keressük, — mondta az egyik nyomozó.

— Éppen most vitte el egy rendőr, — felelte a lány.

Mikor a detektívek visszatértek a főkapitányságra, Máthé Sándor rendőrőrmester már elő is állította Masznyik Jánost.

A fiatalember kertelés nélkül vallotta be a rablógyilkosságot. Elmondta, hogy nyolc esztendő óta állt már özv. Tóth Andrásné szolgálatában, a múlt év december táján azonban nyolcvan pengőt lopott a műhely tulajdonosnőjétől, aki feljelentette. Másfél hónapi börtönbüntetéssel sújtották a lopásért. Börtönbüntetésének letöltése után visszament Aszódra és fivérével kapott lakást. Néhány hétig munkanélküli volt, majd felkereste özv. Tóth Andrásné és visszakönyörögte magát. A fizetést, amit kapott, kevésnek találta és elhatározta, hogy valami módon pénzt szerez. Március 31-én este bement a műhelybe és egy súlyos, hetven centiméter hosszú vasrudat vitt elő a szerződések között. Ezután belopódzott az aszónyi ház szobájába és agyonütötte a szerencsétlen Tóthné.

A gyilkosság után Masznyik János átöltözött főnökjé fiának ruhájába. A hajnali vonattal Budapestre utazott és itt végigjárta a vendéglőket. Amikor letartóztatását kihirdették előtte, egyetlen fillér sem volt nála, mindent elköltött.

— Semmivel sem tudom menteni tettemet, — mondta a gyilkos — minden vágyam az volt, hogy pénzt szerezzek mulatozáshoz s most így rendben is van.

Mandi Ödön — a Röchling nemes acélművek egységárúlistája — cég alkalmazottai mélyreható jártassággal jelentik, hogy szeretői fönöknök

Mandi Ödön ur

folyó hó 1-én elhunyt. Nemesak mint fönök kísérte atyai szeretettel és gondossággal sorsunkat, de mint ember is mintaképünk volt. Puritán egyénisége, jellemje fog bennünket továbbra is vezérelni. Temetése 7. hó 6-án kedden déli 1 órakor lesz a rákoskeresztúri temetőben.

Emlékét soha el nem muló hűséges kegyelettel őrzük meg.

A tavasz könyvei

A tavasz a természettel való ismerkedés évszaka

Ma a legtöbb ember kiránduló, vagy pedig a saját kertjében élvezzi az újjáébredő természet csodáit. A természet barátjának szülsége van a természet megismerésének eszközeire.

Az időjárás és a mindennapi élet. Irta: Aujezsky László. Aujezsky könyve rendkívül vonzóan mutatja meg, hogy a gazda, a kiránduló, a nyaraló érdeklődésén kívül az időjárásnak milyen döntő szerepe van életünk minden vonatkozásában. 3.70

Tájékozódás a csillagos égen. Irta: Wodetzky József. A tavasszal ismét teljes pompájában feltáruló csillagos ég kalauza. Két részletes csillagtérképpel. 1.—

A fényképezés új útjai. Irta: Fári László és Vermeš Miklós. A természet barátja a fénykép segítségével megörökítheti benyomásait. A fényképezés legmodernebb magyar nyelvű kézikönyve. 6.50

Az otthon és gazdasága. A családi ház egész életének tanácsadója: a házépítéstől és autókézeléstől a kertészkedésig és állattartásig. A legkiválóbb szakértői közreműködésével szerkesztette: Gombóc Endre. Kötve. 13.—

Az Aggteleki cseppkőbarlang és környéke. Irta: Dudtch Endre. Magyarország legnagyobb természeti csodájának érdekes ismertetése a többi magyarországi barlangok leírásával. 3.—

Utmutató a gerincesek és puhatestűek gyűjtésére. Irta: Soós Lajos. —40

Utmutató a rovarok, pókok és szárlábúak gyűjtésére. Irta: Csiki Ernő. Cserey Adolf. Lepkehátározó. 1.80

Az állatok természetrajza. Irta: Cserey Adolf. 1.20

Fontos kalauzok az állatok megismeréséhez melyekkel a szabad természetben találkozunk. 3.—

Kis növényhatározó. Irta: Cserey Adolf. 1.20

Növénytanai kifejezések. Irta: Cserey Adolf. 1.80

Gombásme. Irta: Cserey Adolf. 1.80

Utmutató a virágos növények és hasznotok gyűjtésére. Irta: Szabó Zoltán. —40

A szobai növények élete és gondozása. Irta: Szabó Zoltán. 2.50

A tavasz a növényvilág nagy újjászületésének ideje. Ha szeretjük, meg is kell ismerünk a növények világát. 12.—

A magyarság virágai. Irta: Rapales Raymond. A magyar kert virágjainak évezredes életregénye. Kötve. 12.—

Növényélettan, mint a kertészet elmélete. Irta: Mollsch Hans. A kiváló német természettudós gazdagon illusztrált könyve megismerteti bennünket a növények világának minden életjelenségével. Kötve. 7.—

Ösmaradványok gyűjtése. Irta: Kutassy Endre. Utmutató az évmilliók megkövesült állatai és növényei maradványainak felismeréséhez. —50

Ásványhatározó. Irta: Reichert R. Zeller T. és Koch S. Az ásványok felismerésének kalauza és a Magyarországon előforduló ásványok leírása. Kötve. 3.50

Fenti könyvek kaphatók a Magyarság könyvostályában. Eskü-ut 6 sz.